

ECONOMICA

Nr. 4 (126) / 2023

revistă științifico-didactică

**„Nu-ți fie frică să faci un pas mare.
Nu poți trece o prăpastie din două sărituri mici.”
(David Lloyd George)**





ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN MOLDOVA

ECONOMICA

Revistă științifico-didactică

An. XXXI, nr.4 (126), decembrie 2023

© Serviciul Editorial-Poligrafic al ASEM

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Prof. univ. dr., acad. **Anatolii MAZARAKI**, Universitatea Națională de Comerț și Economie din Kiev, Ucraina
Prof. univ. dr., acad. **Lucian-Liviu ALBU**, Institutul de Prognoză Economică al Academiei Române, România
Prof. univ. dr. hab. **Victor MORARU**, membru corespondent al AȘM, Republica Moldova
Prof. univ. dr. hab. **Alexandru STRATAN**, membru corespondent al AȘM, Republica Moldova
Prof. univ. dr. Dr. H. c. **Valeriu IOAN-FRANC**, membru corespondent al Academiei Române, România
Prof. univ. dr. hab. **Ion BOLUN**, Universitatea Tehnică a Moldovei, Republica Moldova
Prof. univ. dr. hab. **Vasile BUCUR**, Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova
Prof. univ. dr. hab. **Eugenia FEURAS**, Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova
Prof. univ. dr. hab. **Rodica HÎNCU**, Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova
Prof. dr., Dr. H. c. **Zoran ĆEKEREVAC**, Facultatea de Business și Drept din cadrul Universității din Belgrad, Serbia
Prof. univ. dr. **Sergii KAVUN**, Academia interregională de gestionare a personalului din Kiev, Ucraina
Prof. univ. dr. **Ion PĂRȚACHI**, Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova
Prof. univ. dr. **Dimiter VELEV**, Universitatea de Economie Națională și Mondială din Sofia, Bulgaria
Prof. univ. dr. **Oleg STRATULAT**, Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova
Prof. univ. dr. Dr. H. c. **Piotr BULA**, Universitatea de Economie din Cracovia, Polonia
Prof. univ. dr. **Valentina VASILE**, Institutul de Economie Națională al Academiei Române, România
Conf. univ. dr. **Nadejda BOTNARI**, Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova
Conf. univ. dr. **Natalia ALTUKHOVA**, Universitatea de Finanțe de pe lângă Guvernul Federației Ruse, Rusia
Conf. univ. dr. **Veselin POPOV**, Academia de Economie „D. A. Ţenov” din Sviștov, Bulgaria
Conf. univ. dr. **Oxana SAVCIUC**, Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova
Conf. cercet. dr. **Corneliu GUȚU**, Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova
Conf. univ. dr. **Olga PUGACIOVA**, Universitatea de Stat „Francisk Skorina” din Gomel, Republica Belarus

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Redactor-șef: **Grigore BELOSTECINIC**,
prof. univ. dr. hab., academician al AȘM
Redactor șef-adjunct: **Valentina NAMOLOVAN**
Secretar de redacție: **Vera CHIRUȚĂ**
Redactor literar: **Lia NICOV**
Redactor tehnic: **Natalia IVANOVA**
Designer copertă: **Maria BUDAN**

ADRESA REDACȚIEI:

Cod: MD 2005, Chișinău, Republica Moldova
Str. Mitropolit G. Bănulescu-Bodoni 59, ASEM, bloc B, b.502,
tel: 022-402-936; 022-402-886
E-mail: economica@ase.md

Revista este acreditată de Consiliul Național
pentru Acreditare și Atestare al RM, categoria „B”
Revista este indexată în următoarele Baze de date și Cataloage internaționale:

DOAJ <https://doaj.org/>
Index Copernicus <https://journals.indexcopernicus.com/>
Electronic Journals Library <http://ezb.uni-regensburg.de/>
Open Academic Journals Index (OAJI) <http://oaji.net/>
General Impact Factor <http://generalif.com/>
Global Impact Factor <http://globalimpactfactor.com/>
EBSCO <http://ebSCO.com/products/research-databases>

Indexarea și editarea bibliografică: **Silvia HABAȘESCU, Alla IAROVAIA, Svetlana STUDZINSCHI,**
Biblioteca Științifică ASEM

Preluarea textelor editate în revista „Economica” este posibilă doar cu acordul autorilor.
Responsabilitatea asupra fiecărui text publicat aparține autorilor. Autorii declară pe propria răspundere că articolele
sunt autentice și nu există niciun conflict de interese, totodată, transmit dreptul de autor și editorului.
Opinia redacției nu coincide întotdeauna cu opinia autorilor.

Certificat de înregistrare nr.058 din 04.11.2022
Index poștal: PM-31627
ISSN 1810-9136
<https://doi.org/10.53486/econ.2023.126>

Editura ASEM, Chișinău-2023



ACADEMY OF ECONOMIC STUDIES OF MOLDOVA

ECONOMICA

Scientific and didactic journal

Year XXXI, No.4 (126), December 2023

© Editorial-Polygraphic Service of ASEM

EDITORIAL BOARD:

Professor PhD Acad. **Anatolii MAZARAKI**, Kyiv National University of Trade and Economics, Ukraine
Professor PhD Acad. **Lucian-Liviu ALBU**, Institute of Economic Forecasting of Romanian Academy, Romania
Professor Dr. Hab. **Victor MORARU**, corresponding member of the ASM, Republic of Moldova
Professor Dr. Hab. **Alexandru STRATAN**, corresponding member of the ASM, Republic of Moldova
Professor PhD Dr. h. c. **Valeriu IOAN-FRANC**, corresponding member of Romanian Academy, Romania
Professor Dr. Hab. **Ion BOLUN**, Technical University of Moldova, Republic of Moldova
Professor Dr. Hab. **Vasile BUCUR**, Academy of Economic Studies of Moldova, Republic of Moldova
Professor Dr. Hab. **Eugenia FEURAS**, Academy of Economic Studies of Moldova, Republic of Moldova
Professor Dr. Hab. **Rodica HINCUI**, Academy of Economic Studies of Moldova, Republic of Moldova
Professor Dr., Dr. h. c. **Zoran ĆEKEREVAC**, Faculty of Business and Law, University of Belgrade, Serbia
Professor PhD **Sergii KAVUN**, Interregional Academy of Personnel Management, Kiev, Ukraine
Professor PhD **Ion PARTACHI**, Academy of Economic Studies of Moldova, Republic of Moldova
Professor PhD **Dimitar VELEV**, University of National and World Economy, Sofia, Bulgaria
Professor PhD **Oleg STRATULAT**, Academy of Economic Studies of Moldova, Republic of Moldova
Professor PhD Dr. h. c. **Piotr BULA**, Cracow University of Economics, Poland
Professor PhD **Valentina VASILE**, Institute of National Economy, Romanian Academy
Assoc. Professor PhD **Nadejda BOTNARI**, Academy of Economic Studies of Moldova, Republic of Moldova
Assoc. Professor PhD **Natalia ALTUKHOVA**, Finance University under Government of the Russian Federation, Russia
Assoc. Professor PhD **Veselin POPOV**, "D. A. Tsenov" Academy of Economics, Svishtov, Bulgaria
Assoc. Professor PhD **Oxana SAVCIUC**, Academy of Economic Studies of Moldova, Republic of Moldova
Assoc. Researcher PhD **Corneliu GUTU**, Academy of Economic Studies of Moldova, Republic of Moldova
Assoc. Professor PhD **Olga PUGACHEVA**, "Francisk Skorina" Gomel State University, Republic of Belarus

EDITORIAL STAFF:

Editor-in-chief: **Grigore BELOSTECINIC**
Professor, Dr. Hab., Academician
Vice-Editor-in-chief: **Valentina NAMOLOVAN**
Editorial Secretary: **Vera CHIRUTA**
Editor (English): **Ludmila RURAC**
Technical editor: **Natalia IVANOVA**
Designer of cover: **Maria BUDAN**

ADDRESS OF PUBLISHING HOUSE:

Postcode: MD 2005, Chisinau, Republic of Moldova
59, Mitropolit G. Banulescu-Bodoni street, ASEM, block B, office 502,
tel: 022-402-936; 022-402-886
E-mail: economica@ase.md

The journal is accredited by the National
Certification and Accreditation Council of RM, Category "B"
The journal is indexed in the following International Data Bases and Catalogues:

DOAJ <https://doaj.org/>
Index COPERNICUS <https://journals.indexcopernicus.com/>
Electronic Journals Library <http://rzblx1.uni-regensburg.de/>
Open Academic Journals Index (OAJI) <http://oaji.net/>
General Impact Factor <http://generalif.com/>
Global Impact Factor <http://globalimpactfactor.com/>
EBSCO <http://ebSCO.com/products/research-databases>

Indexing and bibliographic editing: Silvia HABASESCU, Alla IAROVAIA, Svetlana STUDZINSCHI,
ASEM Scientific Library

The taking over of the texts that are published in the journal "Economica" is possible only with the author's agreement. Responsibility for each published text belongs to the authors. The authors declare on their own responsibility that the articles are authentic and there is no conflict of interest and also transmit the copyright to the publisher.

Authors views do not always coincide with the editorial board's opinion.

Registration certificate nr.058 of 04.11.2022

Postcode: PM-31627

ISSN 1810-9136

<https://doi.org/10.53486/econ.2023.126>

Publishing house of ASEM, Chisinau-2023

SUMAR

ECONOMIE, BUSINESS ȘI ADMINISTRARE

Impactul zonei de liber schimb aprofundat și cuprinzător asupra dezvoltării economice a Republicii Moldova.....	7
<i>Prof. univ. dr. hab. Boris Chistruga, ASEM</i>	
<i>Drd. Diana Bragoi, ASEM</i>	
Nivelul de bunăstare a populației în contextul evoluției prețurilor în Republica Moldova.....	18
<i>Conf. univ. dr. Ana Gumovschi, ASEM</i>	
Valorificarea analizei creanțelor și datoriilor comerciale în procesul decizional.....	32
<i>Conf. univ. dr. Svetlana Mihaila, ASEM</i>	
<i>Drd. Violeta Codrean, ASEM</i>	
<i>Drd. Nicolai Jieri, ASEM</i>	
Impactul migrației asupra binomului țară-abandonată – țară-gazdă.....	44
<i>Conf. univ. dr. Maria Grigoraș, UTM</i>	
Analiza instruirii funcționarilor publici – parte integrantă a managementului dezvoltării resurselor umane în instituțiile publice.....	56
<i>Drd. Igor Matveiciuc, ASEM</i>	

FINANȚE, CONTABILITATE, ANALIZĂ ȘI INFORMATICĂ ECONOMICĂ

Provocări în procesul de armonizare a legislației fiscale din Republica Moldova cu cea a Uniunii Europene.....	64
<i>Prof. univ. dr. hab. Ludmila Cobzari, ASEM</i>	
<i>Drd. Dorel Noroc, ASEM</i>	
Sporirea inegalității sociale din Republica Moldova prin prisma inechității impunerii fiscale....	74
<i>Conf. univ. dr. Serghei Serduni, ASEM</i>	
Rolul asistenței financiare nerambursabile asupra atingerii obiectivelor de dezvoltare durabilă.....	87
<i>Drd. Mihaela Grumeza, ASEM</i>	
<i>Conf. univ. dr., expert proiect ECOCONS Rodica Crudu, ASEM</i>	
Mecanismul de transmisie a deciziilor de politică monetară și efectele acestora asupra economiei reale.....	99
<i>Drd. Mariana Hîncu, ASEM</i>	
Perfecționarea auditului datoriilor financiare prin dezvoltarea relației dintre pragul de semnificație și procedurile de audit.....	105
<i>Drd. Nicolai Russu, ASEM</i>	

RECENZII

Recenzie asupra monografiei „Managementul schimbării și al inovării în condițiile celei de-a patra revoluții industriale”, autor: conf.univ.dr. Irina Dorogaia.....	116
<i>Recenzent: conf. univ., dr. hab. Lilia Covaș</i>	

CONTENT

ECONOMICS, BUSINESS AND ADMINISTRATION

Impact of the Deep and Comprehensive Free Trade Zone on the Economic Development of the Republic of Moldova	7
<i>Professor Dr. Hab. Boris Chistruga, ASEM</i> <i>PhD candidate Diana Bragoi, ASEM</i>	
Welfare Level of Population in the Context of Prices Evolution in the Republic of Moldova	18
<i>Assoc. Prof. PhD Ana Gumovschi, ASEM</i>	
Use of Trade Receivables and Payables Analysis in the Decision-Making Process	32
<i>Assoc. Prof. PhD Svetlana Mihaila, ASEM</i> <i>PhD candidate Violeta Codrean, ASEM</i> <i>PhD candidate Nicolai Jieri, ASEM</i>	
Impact of Migration on the Binom Abandoned Country – Host Country	44
<i>Assoc. Prof. PhD Maria Grigoras, TUM</i>	
Analysis of Civil Servants Training – an Integral Part of Human Resource Development Management in Public Institutions	56
<i>PhD candidate Igor Matveiciuc, ASEM</i>	

FINANCE, ACCOUNTING, ECONOMIC ANALYSIS AND INFORMATICS

Challenges in Harmonising the Tax Legislation of the Republic of Moldova with that of the European Union	64
<i>Professor Dr. Hab. Ludmila Cobzari, ASEM</i> <i>PhD candidate Dorel Noroc, ASEM</i>	
Increasing Social Inequality in the Republic of Moldova Through the Lens of Tax Inequity	74
<i>Assoc. Prof. PhD Serghei Serduni, ASEM</i>	
Role of Non-Reimbursable Financial Assistance on the Sustainable Development Goals	87
<i>PhD candidate Mihaela Grumeza, ASEM</i> <i>Assoc. Prof. PhD, ECOCONS project expert, Rodica Crudu, ASEM</i>	
Transmission Mechanism of Monetary Policy Decisions and the Effects on the Real Economy	99
<i>PhD candidate Mariana Hincu, ASEM</i>	
Improving the Audit of Financial Liabilities by Developing the Relationship between the Materiality and the Audit Procedures	105
<i>PhD candidate Nicolai Russu, ASEM</i>	

REVIEW

Review on the monograph “Change and Innovation Management in the Conditions of the Fourth Industrial Revolution”, author: Assoc. Prof. PhD, Irina Dorogaia	116
<i>Reviewer: Assoc. Prof., Dr. Hab. Lilia Covas</i>	

CZU: 339.96:338.1(478)

UDC: 339.96:338.1(478)

ROLUL ASISTENȚEI FINANCIARE NERAMBURSABILE ASUPRA ATINGERII OBIECTIVELOR DE DEZVOLTARE DURABILĂ

Drd. Mihaela GRUMEZA, ASEM
mihaela.grumeza@ase.md

ORCID: 0009-0003-0200-1760

Conf. univ. dr., expert proiect ECOCONS
Rodica CRUDU, ASEM

crudu.rodica@ase.md

ORCID: 0000-0002-6470-8601

DOI: <https://doi.org/10.53486/econ.2023.126.087>

Asistența financiară externă, rambursabilă și nerambursabilă, ca componentă a Asistenței Oficiale pentru Dezvoltare (AOD), reprezintă un element important în dezvoltarea economică a țării recipiente. Efectele pozitive sau negative ale asistenței se regăsesc în indicatorii de dezvoltare, iar rezultatele sunt influențate de o multitudine de factori externi (crize, context politic etc.). Deși părerile sunt împărțite, la etapa actuală nu există studii empirice care să analizeze contribuția asistenței financiare la atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD), prioritizate în Agenda pentru Dezvoltare Durabilă 2030. Astfel, scopul cercetării este de a identifica rolul Asistenței externe recepționate în realizarea ODD, în Republica Moldova. Metodologia aplicată este reprezentată de analiza factologică corelată cu analiza statistică. Cercetarea prezintă rolul indispensabil al asistenței financiare în realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă, în cazul Republicii Moldova.

Cuvinte-cheie: *Asistență Oficială pentru Dezvoltare, asistență financiară, Obiective de Dezvoltare Durabilă, Dezvoltare economică, eficiență.*

JEL: F35, Q01, O1.

Introducere

Interdependența fenomenelor sociale și economice actuale prezintă *asistența financiară nerambursabilă* ca fiind un factor important în catalizarea dezvoltării economice naționale. Conceptul de asistență financiară nerambursabilă este unul relativ recent, definit ca resurse acordate de un stat către un guvern străin, o societate civilă sau în sectorul privat. Asistența sus-menționată poate lua forma unei donații sau a unui grant și poate include capital, alimente, provizii și servicii, ca ajutor umanitar și asistență militară [6], iar scopul acesteia este de a fi investită în realizarea obiectivelor cu impact semnificativ și în suportul unui număr mai mare de beneficiari [3].

Mai mulți cercetători au examinat influența pozitivă a *asistenței externe* asupra dezvoltării econo-

ROLE OF NON-REIMBURSABLE FINANCIAL ASSISTANCE ON THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

PhD candidate Mihaela GRUMEZA, ASEM
mihaela.grumeza@ase.md

ORCID: 0009-0003-0200-1760

Assoc. Prof. PhD, ECOCONS project expert,
Rodica CRUDU, ASEM

crudu.rodica@ase.md

ORCID: 0000-0002-6470-8601

DOI: <https://doi.org/10.53486/econ.2023.126.087>

Foreign financial aid, both repayable and non-repayable, plays a key role in the economic development trajectories of recipient countries as part of Official Development Assistance (ODA). The effects, whether positive or negative, can be observed in various development indicators, the outcomes being influenced by external factors (crises, political context). Despite the ongoing debate and scholastic divergence, a gap in empirical investigations persists, pertaining to the assessment of the contribution of financial assistance to the achievement of the Sustainable Development Goals (SDGs) outlined in the 2030 Agenda for Sustainable Development. This research aims to fill that gap by investigating the role of foreign assistance in helping the Republic of Moldova reach its SDGs. The applied methodology involves factorial analysis correlated with statistical analysis. The research underscores the indispensable role of financial assistance in achieving sustainable development goals in the case of the Republic of Moldova.

Keywords: *official development assistance, financial assistance, sustainable development goals, economic development; efficiency.*

JEL: F35, Q01, O1.

Introduction

The current interdependence of social and economic phenomena highlights *non-reimbursable financial assistance* as a catalyst for national economic development. The concept of non-reimbursable financial assistance is relatively recently, defined as the resources provided by one state to another state, civil society, or the private sector, encompassing diverse forms such as donations, grants, and allocations of capital, food, supplies, services like humanitarian aid and military assistance [6]. The main objective is directed towards strategic investment in initiatives with substantial impact, designed to benefit a broader spectrum of beneficiaries [3].

A number of researchers have examined the positive impact of *foreign aid* on national economic

mice naționale, din diverse aspecte, și au prezentat-o ca pe un factor important în formarea capitalului și în sporirea investițiilor interne, contribuind la evoluția economiilor, la accelerarea creșterii economice și ca fiind un element care contribuie la reducerea decalajului dintre economii, investiții și export-import, de asemenea, este și factorul care poate duce la eradicarea sărăciei, prin catalizarea asistenței în dezvoltarea locurilor de muncă[5]. În plus, *asistența tehnică*, ca componentă a asistenței externe, contribuie la dezvoltarea cunoștințelor și abilităților tehnice, la dezvoltarea și valorificarea capitalului uman, care este o resursă esențială în rolul constructiv al economiilor dezvoltate. Analizele efectuate presupun și anumite limite, întrucât vizează un anumit grup de țări, iar cercetările nu sunt bazate pe studii empirice.

Din alt punct de vedere, dacă politica de gestionare nu este racordată cadrului fiscal, iar planul investițional nu este elaborat de guvern așa încât să corespundă necesităților vitale ale țării, atunci asistența nu poate soluționa problemele înregistrate. Un alt aspect important al asistenței financiare rambursabile, este că aceasta poate genera consecințe asupra dezvoltării economice pe termen lung. Pentru țările slab dezvoltate recepționarea asistenței externe este un cerc vicios, ce dezvoltă o dependență dintre resursele financiare externe și creșterea economică, legătura pierzându-și din intensitate pe termen lung [9].

Mai mult, conform unui studiu realizat de Martin și Walker, cea mai mare parte a finanțării (77%) pentru atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD) se bazează pe resursele interne ale țării, dar apare necesitatea de a atrage și surse externe [8]. Țările în curs de dezvoltare nu dispun de statistici privind evaluarea performanței atingerii ODD în corelare cu sursele de finanțare. Aceste statistici ar prezenta un instrument politic valoros pentru analiza factorilor care determină schimbări și rezultate.

Deși există mai multe studii cu privire la rolul și importanța asistenței externe în dezvoltarea economică, nici unul dintre acestea nu prezintă aspecte de măsurare a asistenței financiare asupra atingerii ODD sau informațiile oferite de partenerii de dezvoltare, la acest subiect, sunt, în mare parte, declarative, nefiind fundamentate de studii empirice, care să evalueze corelația dintre volumul asistenței externe acordate și atingerea obiectivelor de dezvoltare strategică a țării, inclusiv atingerea indicatorilor ODD.

Totuși, sunt necesare date mai solide sau elaborarea unor indicatori de performanță, pentru a urmări progresul ODD. Aceștia sunt considerați baza procesului de evaluare a impactului finanțării pentru dezvoltare durabilă.

În acest context, scopul cercetării vizează analiza importanței asistenței financiare externe nerambursabile în atingerea ODD, în Republica Moldova și se materializează prin următoarele obiective specifice de cercetare:

development, examining various dimensions and have positioned it as a key factor in capital accumulation and in fostering increase in domestic investment. Notably, it plays a role in narrowing the gap between savings, investment, and the balance of trade (export-import). Furthermore, external assistance is acknowledged for its role in poverty eradication, particularly through its catalysing effect on job development [5]. Besides, *Technical assistance*, a constituent of external aid, is emphasized for its contribution to the enhancement of technical knowledge and skills. This, in turn, facilitates the development and capitalisation of human capital, recognized as a pivotal resource in the constructive evolution of developed economies. The analyses presented bear certain limitations, including a focus on a specific group of countries, and the absence of empirical studies.

Conversely, some scholars argue that financial assistance, may fall short in addressing challenges if not tied to sound management policies and integrated within a coherent fiscal framework. The effectiveness of assistance, is contingent upon the government's adept formulation of an investment plan that aligns with the country's essential needs. From another angle, repayable financial assistance can have consequences on long-term economic development. For underdeveloped nations, the inflow of foreign assistance can establish a detrimental cycle, creating a dependency on external financial resources and economic growth that might diminish in intensity over the extended term [9].

In addition, Martin and Walker's study underscores a significant aspect of SDGs financing, the predominant reliance on domestic resources, (77%), but there arises a need to attract external sources [8]. Developing countries lack statistics for assessing the performance of SDG achievement in correlation with funding sources. These statistics would present a valuable political instrument for analysing factors influencing changes and outcomes.

Although there are several studies on the role and importance of external assistance in economic development, none of them presents aspects of measuring financial assistance on achieving the SDGs or the information provided by development partners on this subject is largely declarative, not being substantiated by empirical studies, assessing the correlation between the volume of external assistance provided and the achievement of the strategic development objectives of the country, including the achievement of the SDG indicators.

However, more robust data or performance indicators are needed to track progress on the SDGs. They are considered the basis of the process of assessing the impact of financing for sustainable development.

In this regard, the aim of the research lies in examining the importance of non-reimbursable external financial aid in achieving the SDGs in the

1. Analiza volumului de asistență externă recepționată de către Republica Moldova;
2. Cercetarea rolului asistenței financiare asupra progresului în atingerea ODD, în Republica Moldova;
3. Identificarea instrumentelor de monitorizare ulterioară a asistenței externe la dezvoltarea durabilă națională.

Cercetarea se adresează necesității de a înțelege modul în care o multitudine de factori, inclusiv cei politici, economici și sociali, determină evoluția domeniilor de intervenție a asistenței financiare externe și contribuie în mod direct la realizarea ODD.

Metode de cercetare aplicate

În vederea atingerii scopului și obiectivelor specifice cercetării, au fost utilizate următoarele metode și tehnici de cercetare: analiza factologică, analiza statistică, preponderent axată pe datele oferite de Platforma de Gestionare a Asistenței Externe (AMP), analiza de impact, axată pe identificarea efectelor asistenței externe asupra realizării ODD, în baza datelor oferite de Organizația Națiunilor Unite (ONU).

Baza informațională a cercetării este susținută de lucrările de referință ale cercetătorilor, printre care: Martin M., McCabe E., Golder U., Engberg-Pedersen P., Zwart R., precum și de publicațiile organizațiilor internaționale, cum ar fi: Organizația Națiunilor Unite (ONU), Platforma pentru Gestionarea Asistenței Externe (AMP) și datele oferite de Ministerul Finanțelor și Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova.

Rezultate și discuții

1. Tendințe în evoluția asistenței externe în Republica Moldova

În ciuda lipsei datelor privind contribuția asistenței externe în atingerea ODD, guvernele încearcă să îmbunătățească raportarea cu privire la implementarea ODD și la angajamentele asumate, prin intermediul procesului de evaluare națională voluntară. De la independență și până în prezent, Republica Moldova a beneficiat de asistență externă în valoare totală de 4,3 miliarde EUR, care a contribuit la dezvoltarea socio-economică națională. Asistența externă, acordată sub formă de asistență tehnică, resurse financiare nerambursabile sau rambursabile, este crucială pentru a susține redresarea economică și avansarea în realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă [10].

În perioada 1991-2023, cei mai importanți parteneri cu care Republica Moldova a cooperat pe linia implementării agendei de dezvoltare, au fost: UE, BM și SUA, aceștia fiind și cei mai mari, și importanți donatori, după volumul debursărilor [8]. În funcție de specificul proiectelor și durata de implementare a acestora, clasamentul partenerilor de dezvoltare se schimbă de la an la an [14].

În acest sens, pentru perioada 2000-2023, conform datelor prezentate de Platforma pentru Gestionarea Asistenței Externe, principalii parteneri de dezvoltare, conform angajamentelor curente, sunt:

Republic of Moldova and is reflected in the following specific research objectives:

1. Analysis of the volume of foreign assistance received by the Republic of Moldova;
2. Assessment of the role of financial aid on achieving the MDGs in Moldova;
3. Identification of post-monitoring instruments for foreign aid in national sustainable development.

The research tackles the need to better understand the way a variety of factors, including political, economic and social determinants, shape the evolution of external financial aid intervention areas and contribute directly to the achievement of the SDGs.

Applied research methods

In order to achieve the specific aims and objectives of the research, a combination of research methods and techniques were employed, namely the factual analysis, statistical analysis, mainly focused on data provided by the Aid Management Platform (AMP), and impact analysis focused on identifying the effects of foreign aid on the achievement of the SDGs, based on data provided by the United Nations (UN).

The information foundation of the research is underpinned by reference works of researchers such as Martin, M., McCabe E., Golder, U., Engberg-Pedersen, P., R. Zwart as well as publications of international organizations as the United Nations (UN), the Aid Management Platform (AMP), and data provided by the Ministry of Finance and the National Bureau of Statistics of the Republic of Moldova.

Results and discussions

1. Trends in the Evolution of Foreign Aid in the Republic of Moldova

Despite of the data gap regarding the contribution of foreign assistance to the achievement of ODD, governments are making concerted efforts to enhance reporting mechanisms concerning the implementation of the SDGs and the commitments articulated through the voluntary national assessment process. In the case of the Republic of Moldova, spanning from its declaration of independence to the present, the government has received foreign assistance amounting to EUR 4.3 billion. External support, offered in the form of technical assistance, grants, or repayable financial resources, has played a pivotal role in fostering national socio-economic development and supporting not only economic recovery initiatives but also in propelling progress towards the sustainable development goals [10].

In the period from 1991 to 2023, the Republic of Moldova has strategically collaborated with key partners, such as the EU, WB, and the USA, in the pursuit of its development agenda. Notably, these entities emerge as the primary donors, as evidenced by the magnitude of their disbursements [8]. The dynamics of these partnerships are notably dynamic, with the ranking of partners based on the specifics of

Comisia Europeană – 18%, Fondul Monetar Internațional – 13%, Banca Europeană de Investiții – 12%, Agenția Internațională pentru Dezvoltare – 11%, Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională – 9%, altele – 38%.

De-a lungul timpului, domeniile de intervenție a asistenței tehnice și financiare nerambursabile și-au schimbat prioritatea, fiind strâns corelate cu sectoarele prioritare de intervenție la nivel de stat, și vin să susțină eforturile guvernului în contracararea efectelor negative, determinate de suita de crize cu care se confruntă economia Republicii Moldova în ultimii ani. Mai mult, asistența externă susține eforturile statului în realizarea priorităților de dezvoltare, tratate în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova – 2030”, Planul Național „Construim Moldova Europeană”, 20 de Acțiuni Guvernamentale etc. [6, 14]. În acest sens, majoritatea asistenței tehnice (suport sub formă de transfer de cunoștințe, inclusiv tehnologii, metodologii și tehnici în cadrul proiectelor/programelor) și financiare (suport bugetar) externe targetează anumite instituții de stat (cum ar fi: Guvernul Republicii Moldova, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Finanțelor, ÎS „Moldelectrica”, Ministerul Sănătății etc.) și oferă suport eforturilor acestor instituții în implementarea reformelor, în atingerea angajamentelor asumate în acordurile cu acești parteneri de dezvoltare, precum și în atingerea obiectivelor strategice de dezvoltare națională.

Volumul asistenței externe nerambursabile acordată Republicii Moldova variază de an la an. În anul 2022, Republica Moldova a beneficiat de suport financiar și tehnic în valoare de 303 mil. EUR, iar în 2023 suma alocată de partenerii de dezvoltare a fost de 127 mil. EUR. Pentru anii 2024-2025 sunt deja semnate contracte de finanțare în valoare de 47,81 mil. EUR. Sporirea volumelor de asistență externă la nivel național este corelată cu sporirea volumelor de asistență la nivel global. Astfel, AOD, la nivel global, a înregistrat o creștere semnificativă în 2022, fiind determinată preponderent de creșterea alocațiilor destinate contracarării crizei refugiaților, ca urmare a cheltuielilor suferite de refugiații din Ucraina. În 2022, fluxurile nete de AOD, furnizate de țările membre ale Comitetului pentru Asistență pentru Dezvoltare (CAD), au atins suma de 206 miliarde USD, reprezentând o creștere de 15,3% față de 2021. Acesta a fost al patrulea an consecutiv în care AOD a depășit nivelurile sale record, înregistrând una dintre cele mai mari rate de creștere din istoria sa [12].

Analiza structurii asistenței externe pentru dezvoltare, la nivel global, în anul 2022 (figura 1), scoate în evidență ponderea relativ ridicată alocată gestionării crizei refugiaților – 14,2% din totalul AOD al țărilor membre CAD, ceea ce a reprezentat cca 29,3 miliarde USD. Doar AOD netă, acordată Ucrainei, a reprezentat 16,1 miliarde USD, adică 7,8% din totalul AOD. Datele indică faptul că, în

individual projects and the duration of their implementation [14].

Examining the period from 2000 to 2023 and relying on data provided by the AMP, the main development partners, based on current commitments, assume distinct roles in supporting Moldova's development aspirations. The breakdown is as follows: European Commission at – 18%, International Monetary Fund – 13%, European Investment Bank – 12%, International Development Agency – 11%, United States Agency for International Development – 9%, and – 38% attributed to other contributors.

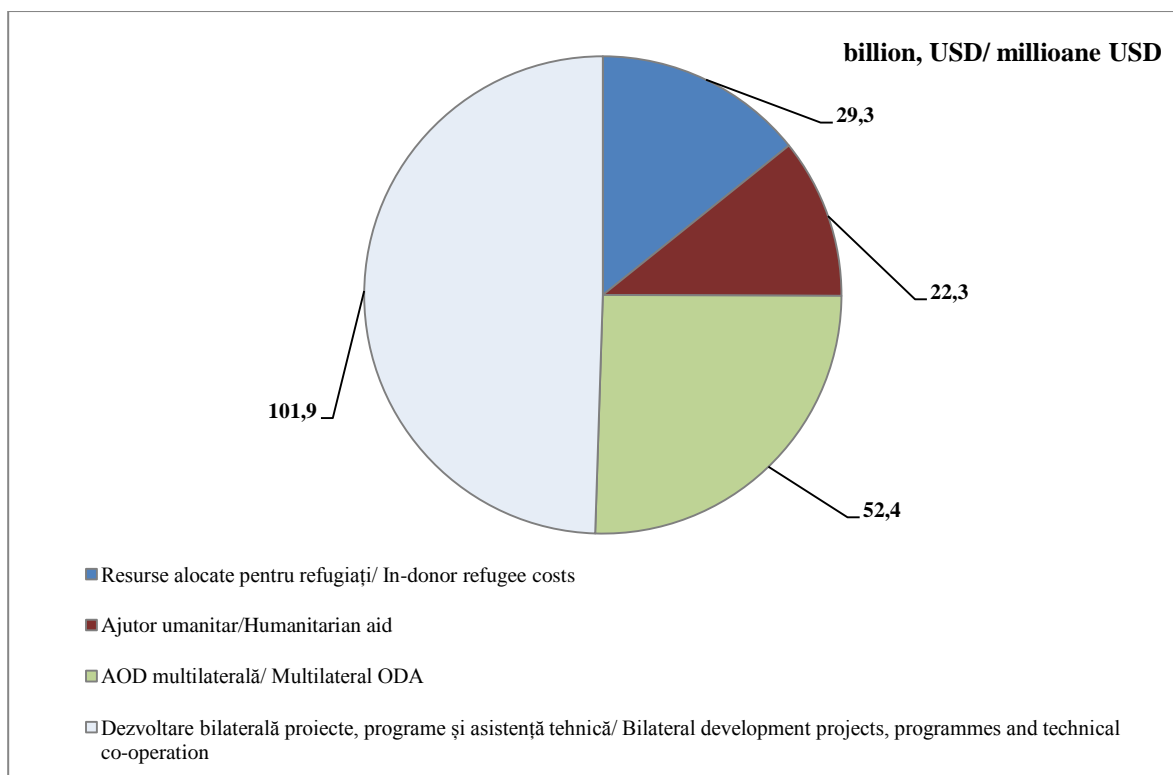
Over the course of time, the focus areas of non-reimbursable technical and financial assistance have dynamically evolved, aligning closely with the priority sectors identified at the state level. This strategic alignment reinforced the government's endeavours to mitigate the adverse impacts stemming from a series of crises experienced by Moldova's economy in recent years. Notably, foreign aid has played a role in supporting the state's pursuit of development priorities outlined in strategic documents such as the “National Development Strategy Moldova-2030”, the Government Action Plan “Building a European Moldova”, 20 Priority Actions of the Government Action Plan, etc. [6, 14]. In this context, a significant portion of external technical assistance (knowledge transfer including technologies, methodologies, and techniques within various projects and programs) and financial assistance (budget support), is strategically directed towards specific state institutions, such as the Government of the Republic of Moldova, the Ministry of Economic Development and Digitisation, the Ministry of Finance, the IS “Moldelectrica”, and the Ministry of Health and offer support the implementation of reforms, fulfil commitments outlined in agreements with development partners, and contribute to the realization of the strategic objectives of national development.

The amount of non-reimbursable foreign aid granted to the Republic of Moldova varies from year to year. In 2022, Moldova received financial and technical support amounting to EUR 303 million, and in 2023 the amount allocated by development partners was EUR 127 million. For 2024-2025, financing contracts amounting to EUR 47.81 million have already been signed. The increase in foreign assistance volumes at national level is correlated with the increase in global aid volumes. Thus, in 2022, there was a notable surge in ODA on a global scale, primarily attributed to heightened allocations aimed at addressing the refugee crisis, spending related to the refugee situation in Ukraine. In 2022 the net ODA flows provided by member countries of the Development Assistance Committee (DAC) reached a substantial USD 206 billion, marking a significant increase of 15.3% compared to the preceding year, signifying the fourth consecutive year in which ODA

2022, țările CAD au alocat mai puține resurse financiare pentru remedierea efectelor pandemiei COVID-19, volumul asistenței externe totalizând cca 11,2 miliarde USD, ceea ce este mai puțin cu 45% în comparație cu datele din 2021. De asemenea, în 2022 se atestă o scădere a fluxurilor de asistență bilaterală netă destinată țărilor africane, cu aproximativ 7,4% mai puțin față de 2021 [12].

surpassed its record levels registering the highest in the history of ODA [12].

The analysis of the structure of global external development assistance in 2022 (figure 1) underscores a significant allocation to the management of the refugee crisis, constituting – 14.2% of the total ODA provided by member countries of the DAC. This allocation amounted to approximately USD 29.3 billion. Notably, the specific focus on addressing the refugee crisis in Ukraine is evident, accounting for USD 16.1 billion, representing 7.8% of the total ODA. The data reveals a comparatively lower allocation of financial resources to address the effects of the COVID-19 pandemic in 2022, totalling about USD 11.2 billion, marking a 45% decrease compared to the allocations in 2021. Furthermore, in 2022, there was a decrease of approximately 7.4% compared to 2021 [12].



**Figura 1. Structura AOD pentru anul 2022, la nivel internațional/
Figure 1. ODA components for the year 2022**

Sursa: elaborată de autori în baza datelor ONU [13]/Source: elaborated by authors based on ONU [13]

2. Rolul asistenței externe în atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă a Republicii Moldova

Timp de aproape 50 de ani, comunitatea donatorilor a adoptat și a consolidat responsabilitatea pentru angajamentele internaționale, în sprijinul dezvoltării durabile pe o bază colectivă, datorită unei contabilități comune a ajutorului. Măsurarea AOD și obiectivele sale convenite la nivel internațional au servit la menținerea și îmbunătățirea finanțării și cooperării pentru

2. The Role of Foreign Aid in achieving the Sustainable Development Goals of the Republic of Moldova

Over the span of nearly 50 years, the donor community has embraced and reinforced accountability for international commitments in the realm of sustainable development through collective efforts in joint aid accounting. The practice of measuring ODA and adhering to internationally agreed targets has maintained and enhanced donor financing and development cooperation, thus formulating national strate-

dezvoltare de către donatori, modelând strategiile naționale și informând deciziile politice [5].

Dezvoltarea durabilă a devenit un element de bază al teoriei și politicii naționale și internaționale, realizat în special de agențiile Națiunilor Unite. În 2015, Adunarea Generală a Națiunilor Unite a adoptat Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, care include 17 obiective cuprinzătoare, menite să creeze o societate globală echitabilă alături de un mediu prosper. Aceste obiective acoperă domenii, precum: reducerea sărăciei, securitatea alimentară, sănătatea, educația, egalitatea de gen, conservarea mediului, dezvoltarea economică, justiția, infrastructura, reducerea inegalității și consolidarea parteneriatelor. Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă este implementată de diverși parteneri, în special din sursele Asistenței Oficiale pentru Dezvoltare AOD. Partenerii de dezvoltare prin asistența financiară acordată au contribuit la dezvoltarea economică durabilă a Republicii Moldova, inclusiv la atingerea ODD, precum și au sprijinit masiv guvernul în contracararea consecințelor pandemiei COVID-19 și ale războiului din Ucraina [4].

Identificarea indicatorilor ODD specifici Republicii Moldova implică nu doar încorporarea acestora în contextul strategiei naționale, ci și instituirea unui sistem exhaustiv de monitorizare și evaluare a progresului în atingerea fiecărui ODD relevant pentru Republica Moldova.

În vederea monitorizării Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, la nivel global, a fost conceput un cadru statistic de monitorizare a sprijinului oficial pentru dezvoltare durabilă, compus din 241 de indicatori, conceput special pentru a măsura finanțarea externă, cu sprijin oficial pentru dezvoltare durabilă și atingerea ODD. Acest cadru statistic a fost conceput pentru a oferi un sistem coerent, comparabil și unificat de urmărire a investițiilor relevante pentru ODD, care să poată informa planificarea strategică, să identifice lacunele și prioritățile emergente și să evalueze progresele înregistrate în ceea ce privește corelarea ofertei cu nevoile [2]. Totuși, acesta rămâne limitat la cuantificarea doar a sprijinului oficial total pentru dezvoltare durabilă și la fluxurile sprijinite oficial pentru dezvoltare durabilă. Lucrările privind cadrul intenționează să includă așa-numiții indicatori satelit, privind alte fluxuri private externe într-un agregat. Cu toate acestea, măsurarea amprente de dezvoltare a volumelor mari de finanțare privată externă, cum ar fi transferurile de fonduri, investițiile străine directe și donațiile private, rămâne dificil de stabilit [7].

Pentru Republica Moldova au fost considerați relevanți 152 de indicatori cantitativi și 19 calitativi (narativi). Una dintre marile provocări în procesul de naționalizare a indicatorilor, constă în faptul că nu există metodologii de calcul disponibile pentru 88 dintre indicatorii globali [2].

Deși resursele interne reprezintă cea mai mare sursă de finanțare pentru dezvoltarea durabilă, țările

și servind ca un pilon în informarea deciziilor politice legate de dezvoltare durabilă [5].

Sustainable development has become a core element of national and international theory and policy, carried out in particular by United Nations Agencies. In 2015, the United Nations General Assembly adopted the 2030 Agenda for Sustainable Development, which includes 17 comprehensive goals aimed at creating an equitable global society and a prosperous environment. These goals cover areas such as poverty reduction, food security, health, education, gender equality, environmental conservation, economic development, justice, infrastructure, reducing inequality, and strengthening partnerships. The 2030 Agenda for Sustainable Development is implemented by various partners, mainly from ODA resources. The contributions of development partners, have contributed to the sustainable economic development of the Republic of Moldova including to the achievement of the SDGs, as well as demonstrated significant solidarity and assistance in helping the government mitigate the consequences of the COVID-19 pandemic and the war in Ukraine [4].

Mapping Moldova-specific SDG indicators involves more than just integrating them into the national strategy. It requires the establishment of a comprehensive system for monitoring and evaluating progress towards each of the SDGs that are pertinent to the Republic of Moldova.

In order to monitor the progress of the 2030 Agenda for Sustainable Development globally, a statistical framework has been developed, consisting of 241 indicators. This framework is specifically designed to measure external financing with official support for sustainable development and to assess the achievement of the SDGs. The statistical framework aims to provide a coherent, comparable, and unified system for tracking SDG-relevant investments, to inform strategic planning, identify gaps and emerging priorities, and assess progress in aligning the supply of support with the actual needs [2]. However, the current framework has limitations. It primarily quantifies total official support for sustainable development and officially supported flows for sustainable development. Efforts are underway to enhance the framework by including satellite indicators on other external private flows in an aggregate. Nevertheless, measuring the development footprint of large volumes of external private finance, such as remittances, foreign direct investment and private donations, poses challenges [7].

For the Republic of Moldova, 152 quantitative and 19 qualitative (narrative) indicators were deemed relevant. One of the major challenges in the process of nationalisation of indicators is that there are no calculation methodologies available for 88 of the global indicators [2].

Indeed, while domestic resources stand as the primary source of financing for sustainable develop-

în curs de dezvoltare se confruntă cu provocări semnificative în ceea ce privește colectarea de statistici detaliate și comparabile privind veniturile, care sunt esențiale pentru evaluarea comparativă a performanțelor în raport cu obiectivele de dezvoltare durabilă. Unele dintre aceste provocări sunt: coordonarea neeficientă între agențiile de colectare a veniturilor; disponibilitatea redusă a datelor istorice; absența unor sisteme informatice adecvate pentru înregistrarea datelor privind veniturile.

Statisticile privind veniturile reprezintă un instrument de politică valoros pentru evaluarea comparativă cu țări similare și pentru analiza factorilor care determină schimbări în ceea ce privește veniturile pe parcursul timpului. Atribuirea de obiective sectoriale sau de politică pentru AOD reprezintă o provocare din punct de vedere conceptual și empiric. Acest lucru este cauzat de natura transversală a ODD-urilor, ceea ce îngreunează, de asemenea, evitarea dublei contabilizări în cadrul finanțării și realizarea unei armonizări între actori în ceea ce privește raportarea [11]. Partenerii de dezvoltare utilizează informații despre realizări, rezultate și impact (adică date privind rezultatele) la diferite niveluri, cum ar fi la nivel de întreprindere, de țară și de proiect, pentru a comunica și a justifica ceea ce s-a realizat, pentru a permite învățarea, luarea de decizii în cunoștință de cauză și corectarea cursului.

Conform datelor furnizate de Organizația Națiunilor Unite, realizarea ODD în Republica Moldova este asigurată prin implementarea a 231 de proiecte, finanțate cu suportul partenerilor de dezvoltare. Pentru anul 2023, resursele financiare alocate constituie 149,4 milioane USD, acestea fiind repartizate procentual conform priorităților partenerilor de dezvoltare: „Obiectivul 2. Zero foame” – 19,3%; „Obiectivul 3. Sănătate și stare de bine” – 17%; „Obiectivul 1. Fără sărăcie” – 16%; „Obiectivul 16. Pace, Justiție și Instituții Puternice” – 11,1%; „Obiectivul 5. Egalitate de gen” – 10,8%; „Obiectivul 4. Educație de calitate” – 7%; „Obiectivul 8. Muncă decentă și creștere economică” – 5,8%; „Obiectivul 10. Inegalități reduse” – 4%; „Obiectivul 9. Industrie, Inovație și Infrastructură” – 3,3%; „Obiectivul 6. Apă curată și Igienă” – 1,7%; „Obiectivul 7. Energie Accesibilă și Curată” – 1,5%; „Obiectivul 11. Orașe și comunități durabile” – 1,3%; „Obiectivul 17. Parteneriate pentru obiective” – 0,4%; „Obiectivul 13. Acțiune asupra climei” – 0,3%; „Obiectivul 15. Viața pe pământ” – 0,2%; „Obiectivul 12. Consum și producție responsabile” – 0,1%; „Obiectivul 14. Viața sub apă” – 0% [13].

Cel mai important partener în susținerea eforturilor Republicii Moldova pentru atingerea ODD este Uniunea Europeană, care în anul 2023 a alocat suma de 18,4 milioane USD pentru realizarea următoarelor obiective prioritare: „1. Fără sărăcie”; „6. Apă curată și sanitație”; „16. Pace, justiție și instituții eficiente”; „8. Muncă decentă și creștere economică”; „10. Inegalități

ment, developing countries encounter substantial challenges in collecting detailed and comparable revenue statistics. These statistics are crucial for benchmarking performance against the SDGs, providing valuable insights for policy-making and development planning. Some challenges lie in poor coordination between revenue collection agencies, limited availability of historical data and lack of adequate information systems to record revenue data. Income statistics indeed serve as valuable policy tools, offering a lens through which countries can benchmark their economic performance against similar nations and conduct insightful analyses of the factors influencing changes in income over time. Assigning sectoral or policy targets for ODA is conceptually and empirically challenging. This is due to the cross-cutting nature of the SDGs, which also makes it difficult to avoid double-counting in funding and to achieve harmonisation between actors in reporting [11]. Development partners use information on achievements, results and impact (i.e., outcome data) at different levels, such as enterprise, country and project levels, to communicate and justify what has been achieved and to enable learning, informed decision-making and course corrections.

According to the data provided by the UN, the achievement of the SDGs in the Republic of Moldova is ensured via the implementation of 231 projects financed by the development partners. For the year 2023, the financial resources allocated amount to USD 149.4 million, distributed in percentages according to the priorities established by the development partners, namely “Goal 2. Zero Hunger” – 19.3%; “Goal 3. Good Health and Well-Being” – 17%; “Goal 1. No Poverty” – 16%; “Goal 16. Peace, Justice and Strong Institutions” – 11.1%; “Goal 5. Gender Equality” – 10.8%; “Goal 4. Quality Education” – 7%; “Goal 8. Decent Work and Economic Growth” – 5.8%; “Goal 10. Reduced Inequalities” – 4%; “Goal 9. Industry, Innovation and Infrastructure” – 3.3%; “Goal 6. Clean Water and Sanitation” – 1.7%; “Goal 7. Affordable and Clean Energy” – 1.5%; “Goal 11. Sustainable Cities and Communities” – 1.3%; “Goal 17. Partnerships for the Goals” – 0.4%; “Goal 13. Climate Action” – 0.3%; “Goal 15. Life on Earth” – 0.2%; “Goal 12. Responsible Consumption and Production” – 0.1%; “Goal 14. Life under water” – 0% [13].

The European Union’s significant financial commitment to Moldova underscores its pivotal role as the most important partner supporting the country’s efforts to achieve the SDGs. In 2023, the EU allocated a substantial amount of USD 18.4 million towards the following priorities: “1. No Poverty”; “6. Clean Water and Sanitation”; “16. Peace, Justice and Effective Institutions”; “8. Decent Work and Economic Growth”; “10. Reduced Inequalities”; “4. Quality Education”; “9. Industry, innovation and infrastructure”; “5. Gender

redușe”; „4. Educație de calitate”; „9. Industrie, inovație și infrastructură”; „5. Egalitate de gen”. Această finanțare este alocată sub formă de suport bugetar sau asistență tehnică pentru instituțiile de resort, implicate în aceste procese, și anume: Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova; Ministerul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova; Agenția Națională Asistență Socială; Administrația Publică Locală; Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Ministerul Mediului; Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene; Ministerul Afacerilor Interne; Congresul Autorităților Locale din Moldova; Guvernul Republicii Moldova, Organizația Internațională a Migrației; Biroul de Migrație și Azil; Ministerul Sănătății; Ministerul Educației și Cercetării etc.

Un alt donator important este Fondul Națiunilor Unite pentru Copii – UNICEF, cu un suport de 10,6 milioane USD, catalizat pe realizarea obiectivelor: „1. Fără sărăcie”; „3. Sănătate și stare de bine”; „16. Pace, justiție și instituții eficiente”; „17. Parteneriate pentru Obiective”.

Volumele de asistență financiară livrată de alți donatori au constituit: Guvernul Japoniei – 9,7 milioane USD; UNHCR MD – 7,5 milioane USD; Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord – 6,5 milioane USD; Guvernul Suediei – 5,8 milioane USD; Guvernul Norvegiei – 5,2 milioane USD; Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare – 4,5 milioane USD; Fondul pentru Pace și Ajutor Umanitar pentru Femei – 3,8 milioane USD; Guvernul Țărilor de Jos – 3,8 milioane USD; Facilitatea Globală de Mediu (GEF) – 3,1 milioane USD; Guvernul Regatului Unit – 3 milioane USD; Donatori privați – 2,9 milioane USD; Guvernul Franței – 2,9 milioane USD; Comisia Europeană, Direcția Generală Vecinătate și Negocieri privind Extinderea – 2,8 milioane USD; Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă – 2,7 milioane USD; Comisia Europeană – 2,6 milioane USD; Biroul pentru populație, refugiați și migrațiune din SUA – 2,6 milioane USD; Ministerul Federal de Externe al Germaniei – 2,6 milioane USD; Guvernul Statelor Unite ale Americii – 2,5 milioane USD [13].

Eforturile Republicii Moldova în atingerea ODD în 2022 au rezultat în obținerea unui scor de 78.63 din 100, ceea ce a determinat plasarea țării pe poziția 25 din 166. La nivel național dispunem de:

- **obiective atinse:** „1. Scăderea sărăciei”; „4. Educație de Calitate”; „10. Reducerea inegalității”;
- **obiective care rămân o provocare:** „7. Energie curată și accesibilă”; „13. Acțiune climatică”; „15. Viață pe uscat”; „11. Orașe și comunități sustenabile”; „17. Parteneriate pentru Obiective”;
- **obiective care rămân provocări semnificative:** „2. Foame zero”; „3. Sănătate și bunăstare”; „5. Egalitatea de gen”; „8. Muncă decentă și creștere economică”; „9. Inovație și

Equality”. This funding is provided in the form of budget support or technical assistance to the relevant institutions involved in these processes, namely: The Ministry of Finance of the Republic of Moldova; The Ministry of Labour and Social Protection of the Republic of Moldova; The National Social Assistance Agency; The Local Public Administration; The Ministry of Agriculture and Food Industry; The Ministry of Environment; The Ministry of Infrastructure and Regional Development; The Ministry of Foreign Affairs and European Integration; The Ministry of Internal Affairs; The Congress of Local Authorities from Moldova; The Government of the Republic of Moldova; The International Organization for Migration; The Migration and Asylum Office; The Ministry of Health; The Ministry of Education and Research, etc.

Another important donor is the United Nations Children's Fund – UNICEF, with assistance amounting to USD 10.6 million, focused on the achievement of the goals: “1. No Poverty”; “3. Health and Well-being”; “16. Peace, Justice and Effective Institutions”; “17. Partnerships for Goals”.

Financial assistance volumes delivered by other donors amounted to: The Government of Japan – USD 9.7 million; UNHCR MD – USD 7.5 million; United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland – USD 6.5 million; The Government of Sweden – USD 5.8 million; The Government of Norway – USD 5.2 million; Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC) – USD 4.5 million; Women's Peace and Humanitarian Fund – USD 3.8 million; The Government of the Netherlands – USD 3.8 million; Global Environment Facility (GEF) – USD 3.1 million; The Government of the United Kingdom – USD 3 million; Private Donors – USD 2.9 million; The Government of France – USD 2.9 million; European Commission, Directorate General for Neighbourhood and Enlargement Negotiations – USD 2.8 million; International Fund for Agricultural Development – USD 2.7 million; European Commission – USD 2.6 million; US Bureau of Population, Refugees and Migration – USD 2.6 million; German Federal Foreign Office – USD 2.6 million; US Government – USD 2.5 million [13].

The Republic of Moldova's efforts to achieve the MDGs in 2022 resulted in a score of 78.63 out of 100, which ranked the country on the 25th position out of 166. Nationally, the following are achieved:

- **achieved goals:** “1. No Poverty”; “4. Quality Education”; “10. Reduced Inequalities”;
- **goals that continue to pose a challenge:** “7. Affordable and Clean Energy”; “13. Climate action”; “15. Life on land”; “11. Sustainable cities and communities”; “17. Partnerships for Goals”;
- **goals that continue to pose significant challenges:** “2. Zero Hunger”; “3. Good Health and Well-Being”; “5. Gender equality”; “8. Decent work and economic growth”;

infrastructură”; „6. Apă și igienă”; „12. Consum și producție responsabile”;

- **obiective care rămân provocări majore:** „16. Pace, justiție și instituții puternice”;
- **informații indisponibile:** „14. Viață sub apă”.

Datele analizate prezintă o relație directă dintre volumele de asistență tehnică și financiară nerambursabilă, debursată de către partenerii de dezvoltare și progresul identificat în atingerea ODD. Totodată, analiza datelor cu privire la AOD și contribuția lor la atingerea ODD la nivel global și național, ne permite să constatăm că măsurarea volumului de fluxuri de asistență externă nu este suficientă. Există o cerere pentru o abordare mai holistică și pentru măsuri eficiente ale impactului asupra dezvoltării, atât din partea actorilor publici, cât și a celor privați, actorii publici încercând să demonstreze că fondurile publice sunt eficiente, iar actorii din sectorul privat căutând să crească randamentul economic, social și de mediu al investițiilor.

Pentru a obține rezultate, eforturile de măsurare și monitorizare a contribuțiilor la dezvoltarea durabilă trebuie să avanseze pe trei dimensiuni:

1. Sunt necesare măsuri ale tuturor resurselor care au un impact asupra dezvoltării durabile. Cadrul de măsurare a sprijinului oficial total pentru dezvoltare durabilă are potențialul de a asigura o măsurare mai cuprinzătoare a resurselor oficiale și a celor sprijinite oficial mai largi, dincolo de AOD și incluzând furnizorii bilaterali. În timp ce cadrul de măsurare a sprijinului oficial total pentru dezvoltare durabilă reprezintă un prim pas în direcția corectă, vor fi necesare alte inițiative și măsuri pentru a obține o imagine completă a resurselor care vizează ODD. Pentru a determina modul în care fluxurile externe sprijină ODD, se depun eforturi pentru a furniza măsuri mai eficiente ale conținutului de dezvoltare sau ale amprentei resurselor, în special a finanțării private, cum ar fi: filantropia, remitențele, investițiile străine directe (ISD) și comerțul cu valoare adăugată;

2. Pentru a identifica lacunele, este necesară cartografierea resurselor în raport cu ODD. Cadrul de măsurare a ODD în sine nu dispune de date fiabile dincolo de AOD. Aproape jumătate din obiectivele de finanțare convenite pentru ODD se bazează pe indicatori care se bazează exclusiv pe AOD. Sunt necesare date și instrumente mai bune, pentru a permite țărilor să evalueze contribuțiile diferiților actori și pentru a consolida capacitatea țărilor de a-și măsura și finanța strategiile naționale de dezvoltare. Unele studii arată că în țările în curs de dezvoltare, pentru a acoperi peste 50% din deficitul de finanțare pentru infrastructura de transport, energie, telecomunicații și agricultură, este nevoie de finanțare din partea sectorului privat [1];

3. Lipsa unui cadru comun de raportare pentru actorii din sectorul privat crește riscul a ceea ce a fost

„9. Industry, innovation and infrastructure”; „6. Clean water and sanitation”; „12. Responsible consumption and production”;

- **goals which continue to pose major challenges:** “16 Peace, justice and strong institutions”;
- **information not available:** “14. Life below water”.

The data analysis reveals a direct relationship between the volumes of non-reimbursable technical and financial aid disbursed by development partners and the progress towards the SDGs. However, it also emphasizes that merely measuring the flow volume of foreign assistance is insufficient. The analysis of ODA data and its contribution to the achievement of the SDGs at both global and country levels underscores the need for comprehensive evaluation methodologies. This demand for a more holistic approach aligns with the evolving expectations of both public and private actors. Public actors aim to demonstrate the effectiveness of public funds, emphasizing the need for accountable and impactful development initiatives. Meanwhile, private sector actors are increasingly focused on maximizing the economic, social, and environmental return on investment.

To yield results, efforts to measure and monitor contributions to sustainable development must advance along the three dimensions:

1. Measures of all resources that have an impact on sustainable development are needed. The framework for measuring total official support for sustainable development has the potential to offer a more comprehensive measure, encompassing not only ODA but also a broader spectrum of officially supported resources, including contributions from bilateral providers. While the framework represents a positive initial step in the right direction, additional initiatives and measures are required to obtain a fuller picture of resources targeting the SDGs. Efforts are underway to enhance the understanding of how external flows contribute to the SDGs by focusing on improving measures of development content or resource footprint. This includes a specific emphasis on private finance, such as philanthropy, remittances, FDI, and value-added trade;

2. Identifying gaps and effectively mapping resources against the SDGs requires a comprehensive approach. However, the current SDG measurement framework faces challenges, as it often lacks reliable data beyond ODA. Notably, nearly half of the agreed financing targets for the SDGs rely solely on indicators linked to ODA. Better data and tools are needed to enable countries to assess the contributions of different actors and to strengthen countries' capacity to measure and finance their national development strategies. Studies indicate that in developing countries, private sector financing is crucial to cover a significant portion of the financing gap, especially in

numit „SDG washing”¹. Astfel, se conturează necesitatea armonizării abordărilor privind măsurarea rezultatelor și valorificării cererii tot mai mare de responsabilitate sporită a actorilor.

În acest context, considerăm că sunt necesare eforturi pentru a determina în ce măsură diferitele fluxuri, nu doar cele de ajutor sau finanțare nerambursabilă, contribuie efectiv la dezvoltarea durabilă, la îndeplinirea planului „Agenda 2030” și la atingerea obiectivelor de dezvoltare strategică națională.

Concluzii

Asistența financiară nerambursabilă joacă un rol crucial în promovarea dezvoltării economice durabile și a atingerii ODD, contribuind la reducerea sărăciei, la îmbunătățirea stării de sănătate, la combaterea schimbărilor climatice, la promovarea egalității de gen și la realizarea altor obiective esențiale. Cu toate acestea, este necesară o gestionare eficientă și transparentă a resurselor, pentru a maximiza impactul pozitiv al acesteia asupra Republicii Moldova.

Evaluarea este primul pas către stabilirea obiectivelor și țintelor și, în cele din urmă, către definirea strategiilor și politicilor, care să maximizeze impactul asupra dezvoltării și să avanseze în direcția agendei globale. O lipsă esențială de date împiedică înțelegerea progreselor înregistrate în ceea ce privește finanțarea dezvoltării durabile și identificarea potențialelor lacune. Cadrul actual al obiectivelor și indicatorilor ODD se bazează, în principal, pe datele oficiale privind ajutorul, furnizate de CAD al OCDE, pentru a urmări finanțarea ODD, lăsând necunoscut conținutul de dezvoltare al majorității finanțărilor.

Sistemul de finanțare a dezvoltării durabile, care se schimbă rapid, ridică noi provocări în ceea ce privește măsurarea volumului, a calităților de dezvoltare și a impactului pe care îl au nenumăratele contribuții asupra dezvoltării. În timp ce ODD se bazează preponderent pe asistența oficială pentru dezvoltare, pentru a determina finanțarea necesară pentru reducerea sărăciei, atingerea obiectivelor Agendei 2030 solicită niveluri de finanțare fără precedent din partea unor noi actori, pentru a avansa dezvoltarea durabilă și pentru a pune capăt sărăciei. În acest context, este nevoie de un mecanism clar de monitorizare a finanțării pentru dezvoltarea durabilă, pentru a înțelege contribuția și interacțiunea complexă a diferiților actori și surse de finanțare. Coerența politicilor de finanțare internă și internațională trebuie să fie pe deplin inte-

sectors such as transport, energy, telecommunications, and agricultural infrastructure, with estimations that more than 50% of the financing gap could be filled by private sector investment[2];

3. The lack of a common reporting framework for private sector actors increases the risk of the so called “SDG washing”¹. This highlights the need to harmonise approaches to outcome metrics and harness the growing demand for increased accountability of stakeholders.

In the given context, we believe that efforts are indeed crucial to measure the extent to which various flows, extending beyond traditional aid or grant funding, contribute to sustainable development and the achievement of the “2030 Agenda” and National Strategic Development Goals.

Conclusions

Undoubtedly, non-repayable financial aid plays a pivotal role in promoting sustainable economic development and contributing to the achievement of MDGs. This form of aid has demonstrated effectiveness in addressing various critical objectives, including poverty reduction, health improvement, climate change mitigation, and the advancement of gender equality. However, for the Republic of Moldova, efficient and transparent management of non-repayable financial aid is essential to maximize its positive impact.

Measurement is the first step towards setting goals and targets and ultimately defining strategies and policies that maximise development impact and move forward towards the global agenda. However, a critical challenge arises from a lack of comprehensive data, hindering the understanding of progress in financing sustainable development and identifying potential gaps. The existing framework of SDG targets and indicators relies predominantly on official aid data provided by the OECD/DAC to track SDG financing, leaving the development contents of most financing unknown.

The evolving landscape of financing for sustainable development presents new challenges in terms of measuring the size, development qualities, and impact of the myriad contributions. While the SDGs primarily rely on official development assistance for measuring the financing needed to reduce poverty, achieving the goals of the 2030 Agenda necessitates unprecedented levels of financing from diverse actors to advance sustainable development and eradicate poverty. In this context, there is a pressing need for a

¹ SDG washing este un termen recent care semnifică o strategie de marketing sau de branding care prezintă impactul SDG fără evaluarea sau monitorizarea potențialelor efecte negative ale acțiunilor. De exemplu, companiile producătoare de automobile electrice pot dori să sublinieze contribuția lor la energia regenerabilă și la acțiunile privind schimbările climatice (ODD 7 și 13) fără a recunoaște că este posibil ca drepturile lucrătorilor (ODD 8) să fi fost încălcate în procesul de extragere a cobaltului utilizat în bateriile lor (ODD 8). / SDG washing is a recent term referring to a marketing or branding strategy that showcases SDG impacts without assessing or monitoring the potential negative effects of the actions. For example, electric car companies may want to highlight their contribution to renewable energy and climate change actions (SDGs 7 and 13) without acknowledging that their worker’s rights (SDG 8) may have been violated in the process of extracting the cobalt used in their batteries (SDG 8).

grată în cadrele de măsurare. Privind în perspectivă, mecanismele noi și cele existente trebuie consolidate, pentru o raportare mai cuprinzătoare a tuturor actorilor și surselor în sprijinul dezvoltării durabile.

În vederea identificării unui mecanism eficient de măsurare a contribuției asistenței externe în atingerea ODD, se conturează mai multe recomandări de politică economică, după cum urmează:

- sprijinirea inițiativei privind transparența, dezvoltarea capacităților locale, pentru a măsura mai bine fluxurile, cartografierea fluxurilor în raport cu ODD și evaluarea nevoilor și lacunelor de finanțare a ODD;
- elaborarea de instrumente de evaluare și de estimare a impactului (de exemplu, instrumente de autoevaluare a întreprinderilor, pentru a evalua performanța în raport cu anumite ODD și mecanisme de raportare a rezultatelor înregistrate către autoritățile relevante) și contribuției diverșilor actori și surse de finanțare pentru dezvoltare durabilă;
- crearea unei platforme de discuții și colaborare, în vederea comunicării nevoilor de asistență externă și coordonarea acestora cu diverși parteneri de dezvoltare, pentru a evita suprapunerile și pentru a stabili o colaborare eficientă între aceștia.

Cercetările ulterioare urmează să abordeze aceste recomandări, în vederea identificării unui mecanism de optimizare a utilizării asistenței financiare externe în dezvoltarea socio-economică națională.

clear mechanism to monitor the financing for sustainable development that can capture the complex contributions and interactions of different actors and funding sources. The coherence of domestic and international financing policies must be fully integrated into measurement frameworks. Forward looking, new and existing mechanisms need to be strengthened for more comprehensive reporting of all actors and funding sources in support of sustainable development.

In order to identify an effective measurement mechanism for the contribution of foreign aid to meeting the SDGs, several policy recommendations are outlined below:

- support the transparency initiative, develop local capacity to better measure flows, map flows against the SDGs, and assess SDG financing needs and gaps;
- development of evaluation and impact assessment tools (e.g., business self-assessment tools to monitor performance against specific SDGs as well as the mechanisms to report performance to relevant authorities) and the contribution of different stakeholders and funding sources to sustainable development;
- create a discussion and cooperation platform to communicate and coordinate foreign assistance needs with various development partners to avoid overlaps and ensure better coordination.

Further research on implementing these recommendations will be instrumental in identifying a mechanism to optimize the use of foreign financial aid in national socio-economic development.

Bibliografie/Bibliography:

1. BENN, J., LUIJKX, W. "Emerging providers' international co-operation for development". *OECD Development Co-operation Working Papers* [online]. 2017, no. 33 [accesat 22 octombrie 2023]. Available: <https://doi.org/10.1787/15d6a3c7-en>.
2. BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ. *Naționalizarea Indicatorilor pentru Obiectivele de Dezvoltare Durabilă* [online] [accesat 02 noiembrie 2023]. Available: https://statistica.gov.md/public/files/SDG/docs/Indicators_UNU_RO.pdf
3. CAZACU, M., CRUDU, R. External Assistance and its Effects on Eradicating Poverty. *CSEI Working Papers Series* [online]. 2019, issue 12, pp. 39-45 [accesat 17 decembrie 2023]. ISSN 2537-6187. Available: https://csei.ase.md/wp/files/issue12/WP_Issue12-39-45_CAZ.pdf
4. ENGBERG-PEDERSEN, P., ZWART, R. *The 2030 Agenda and Development Co-operation Results* [online]. OECD Publishing 2018. Available: <https://doi.org/10.1787/24140929>.
5. GOLDER, U., SHEIKH, Md. I., SULTANA, F. The Relationship Between Foreign Aid and Economic Growth: Empirical Evidence from Bangladesh. *Journal of Asian Finance, Economics and Business* [online]. 2021, vol. 8, no 4, pp. 0625–0633 [accesat 26 octombrie 2023]. ISSN 2288-4645. Disponibil: doi:10.13106/jafeb.2021.vol8.no4.0625
6. Hotărârea Guvernului cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismului de coordonare și management al asistenței externe: nr. 377 din 25-04-2018. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* [online]. 2018, nr. 133-141 [accesat 07 octombrie 2023]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=117564&lang=ro#
7. HYNES, W., SCOTT, S. *The Evolution of Official Development Assistance. Development Co-operation Working Paper Series* [online]. 2013 [accesat 14 noiembrie 2023]. Available: 12.10.1787/5k3v1dv3f024-en.

8. MARTIN, M., WALKER J. *Government Spending Watch Report - Financing the Sustainable Development Goals: Lessons from Government Spending on the MDGs*, Development Finance International [online]. Washington, DC/Oxfam, London, 2015 [accesat 27 octombrie 2023]. Available: https://www.oxfam.org/sites/www.oxfam.org/files/file_attachments/rr-financing-sustainable-development-goals-110615-en.pdf.
9. McCABE, E., BROWN, N. M. *Asistență externă a Statelor Unite* [online]. 2022 [accesat 18 octombrie 2023]. Disponibil: <https://crsreports.congress.gov/product/details?prodcode=IF10183>
10. MINISTERUL FINANȚELOR AL REPUBLICII MOLDOVA. *Raportul privind Asistența Externă pentru Republica Moldova* [online]. Chișinău, 2021. Disponibil: <https://www.mf.gov.md/sites/default/files/Raport%20ODA%202021.pdf>
11. OECD. Inclusion of an SDG focus field in the CRS database. *DAC Working Party on Development Finance Statistics* [online]. 2018 [accesat 15 decembrie 2023]. Disponibil: [https://one.oecd.org/document/DCD/DAC/STAT\(2018\)1/en/pdf](https://one.oecd.org/document/DCD/DAC/STAT(2018)1/en/pdf).
12. PRISACARI, M. Abordări conceptuale ale asistenței externe. *Administrarea Publică* [online]. 2019, nr. 3, pp. 118-124 [accesat 19 noiembrie 2023]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/118-124_1.pdf
13. ONU. *Raportul privind Obiectivele de Dezvoltare Durabilă* [online]. Ediție specială, 2023 [accesat 21 octombrie 2023]. Disponibil: <https://unstats.un.org/sdgs/report/2023/>
14. Legea pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”: nr. 315 din 17-11-2022. *Monitorul oficial al Republicii Moldova* [online]. 2022, nr. 409-410 [accesat 02 decembrie 2023]. Disponibil: <https://gov.md/ro/moldova2030>

Bun de tipar 16.01.2024
Coli de tipar 13,35. Coli editoriale 14,90.
Comanda nr. 1.

Serviciul Editorial-Poligrafic al ASEM
Chişinău – 2005, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni 59
tel. 022-402-936 (+373 68-79-89-70); 022-402-886 (+373 60-75-49-85);
022-402-910 (+373 79-01-47-32)

ISSN 1810-9136